

Piškornica je još 2006. obećala zakopati bale. A onda se sve zakompliciralo...

danica.hr/piskornica-je-jos-2006-obecala-zakopati-bale-a-onda-se-sve-zakompliciralo

4. studenoga 2023.

20 GODINA EKOLOŠKE, POLITIČKE I PRAVOSUDNE KRIZE (4. DIO)

Objavljeno, 04. studenoga 2023. *[Naše priče](#)*

Foto: DANICA.HR / Prosvjedi protiv Piškornice u središtu Koprivnice

AUTOR

Goran Štimec

Aktualno rješenje za varaždinske bale kasni 15 godina i skuplje je mnoge milijune eura od onoga što je davnih dana najavio Nedo Cepić.

Proteklih dana **Vlada Republike Hrvatske** najavila je da će snositi cjelokupni trošak zbrinjavanja baliranog komunalnog otpada koji se u **Varaždinu** počeo skladištiti prije punih 18 godina.

Bio je to pravi 'breaking news' za stanovnike ovoga grada – čini se da će ovoga puta, iz četvrtog pokušaja, bale zaista biti riješene, tamošnja gospodarska zona će se moći širiti, a gradski proračun neće godinama stenjati pod višemilijunskim teretom. Vrijednost ovoga posla, naime, iznosi 216 milijuna kuna odnosno gotovo 28,7 milijuna eura, dok je **Grad Varaždin** od toga iznosa sam morao osigurati oko 17 milijuna eura (plus kamate). Sada se sve to mijenja, nakon što je Vlada, u maniri *deus ex machina*, riješila stvar.

No, da je bilo pameti, dobre volje i možda koje zrno sreće, sve je moglo biti završeno još u pradavna vremena, kada je u Brezju bila bitno manja količina smeća od sadašnjih stotinu tisuća tona.

Naime, još u svibnju 2006. godine Gradsko poglavarstvo Grada Varaždina donijelo je odluku o odvozu bala u **Koprivnički Ivanec** te su Grad i **Javna ustanova za odlaganje otpada sjeverozapadne Hrvatske** nedugo nakon toga potpisale sporazum.

U listopadu 2007. godine **Nedo Cepić**, tadašnji direktor te javne ustanove, najavljuje skoro rješenje za bale.

– Do ožujka 2008. bismo trebali postaviti dvije kazete na lokaciji Piškornica u općini **Koprivnički Ivanec**, kamo bismo potom počeli odvoziti bale smeća iz Brezja – izjavio je tada.

Osnivanje Piškornice i prosvjedi

Bilo je to vrijeme kad tvrtka Piškornica, u kojoj će Cepić postati direktorom, još nije bila osnovana. Taj čin uslijedio je tek početkom 2009. godine, kada se četiri sjeverne županije i tamošnja općina okupljaju i osnivaju poduzeće koje nosi naziv lokacije na kojoj je određena lokacija regionalnog odlagališta odnosno nekog budućeg regionalnog centra za gospodarenje otpadom.

Nisu prošla ni dva tjedna od osnivanja tvrtke, a u **Koprivničkom Ivancu** najavljuju se prosvjedi. Navodni problem bile su glasine o izgradnji spalionice, no Cepić je to demantirao i najavio izgradnju postrojenja za mehaničko-biološku obradu otpada (MBO), dok bi gorivi dio otpada koji ostane nakon obrade završavao u cementarama.

Dakle, riječ je o istom projektu kakav je u Varaždinu trebao izgraditi **T7 VIS**. Krajem 2008. ta je tvrtka s varaždinskom komunalcem **Varkomom** potpisala ugovor o zbrinjavanju bala u njihovom MBO-pogonu, no realizacija je bila još daleko – T7 VIS ne da nije imao tehnologiju, nego nije imao riješeno pitanje ni hale ni zemljišta.

Mršić protiv varaždinskog smeća

Cepić po osnivanju tvrtke predviđa da će u Piškornici MBO-postrojenje biti izgrađeno za tri godine, dakle do 2012. (Prvim konkretnim koracima svjedočili smo tek 11 godina kasnije, s predviđenim rokom završetka do 2027.!) U onome trenutku direktor Piškornice tek je dobio 10 milijuna kuna od **Fonda za zaštitu** okoliša kako bi otkupio zemljište i izradio osnovnu dokumentaciju.

Gradonačelnik Koprivnice Zvonimir Mršić stopirao je odlaganje varaždinskih bala u Piškornici (Foto: Robert Mihaljević)

No, ono što je za Varaždin najbitnije, Cepić oko godinu i pol nakon obećanja koje je dao kaže da ipak neće uzeti bale iz Brezja i riješiti problem. Napominje da Grad Koprivnica, kojem je tada na čelu **Zvonimir Mršić** (SDP), pravnim putem blokira rješenje deponiranja varaždinskih bala. Ali, navodi i druge razloge.

– Jedan razlog je položaj čitavog projekta u očima javnosti, a drugi je taj da naprosto ne možemo protiv sebe i određenih principa. Princip je da nema odlaganja neobrađenog otpada. Dakle, prije izgradnje Regionalnog centra neće se moći preuzeti nikakav otpad – novi je Cepićev princip kojeg do toga trenutka nije spominjao.

Može svačiji otpad, ne može varaždinski

Kao što je poznato, na odlagalište u Piškornicu tijekom godina koje slijede odvezene su stotine i stotine tisuća tona neobrađenog otpada. Rekordne 2016. godine bivši direktor **Mladen Jozinović** na odlagalište u Koprivničkom Ivancu istovarilo je čak 98 tisuća tona, za što je sam sebi isplatio milijunski bonus i postao nacionalna zvijezda.

Jedne godine bivši direktor Jozinović na odlagalište je istovario čak 98 tisuća tona otpada (Izvor: Grad Koprivnica)

No varaždinske bale nikad nisu došle na red. Nakon potpisa onog Božićnog ugovora 2008. godine čvrsto ih je obgrlio T7 VIS.

Tvornica suncobrana u poslu s otpadom

Kako je uopće tvrtka **T7 VIS** u prosincu 2008. godine došla u priliku ući u veliki posao s **Gradom Varaždinom** i tvrtkom **Varkom** radi zbrinjavanja 50 tisuća tona baliranog otpada na ulazu u grad?

Poduzeće je to koje je u Varaždinu do tada bilo poznato tek po uspješnoj proizvodnji i izvozu suncobrana, a sada je dobila priliku za posao težak 6,9 milijun eura. I to samo na obradi bala. Tome treba pridodati obradu još oko 14 tisuća tona novonastalog komunalnog otpada godišnje po ugovorenoj cijeni obrade od 137 eura po toni, što je još oko 2 milijuna eura svake godine.

T7 VIS je do 2008. bio poznat tek po proizvodnji suncobrana (Izvor: Google Maps)

Regionalni tjednik

Prvi puta T7 VIS i njegov tadašnji vlasnik i predsjednik uprave **Davor Patafta** u varaždinskoj javnosti intenzivnije se pojavljuju 2007. godine. U rujnu te godine Patafta, naime, kupuje tiskovinu pod nazivom **Regionalni tjednik**. Bila je to jedna akvizicija koja se možda činila marginalnom za njegovu **T7 Grupu**, u koju je, osim T7 VIS-a, uključen bio cijeli niz firmi: **Patting, Forol, Winair, Ekotime, Nauteco**... No Regionalni tjednik pokazao se vrlo važnim dijelom tima.

Ove novine nakon promjene vlasništva priličan prostor počinju davati, sasvim logično, Pataftinim tvrtkama i poslovima. Winair je s Gradom surađivao na projektu kojim je od Varaždina želio napraviti bazu generalne avijacije. T7 Grupa na Banfici je namjeravala graditi POS-stanove. U današnjoj Koblenzovoj T7 VIS je Gradu prodavao zemljište za gradsku POS-stanogradnju. I, naposljetku, tu je bio biznis s otpadom.

Patentne tvrtke u ono doba na više su polja surađivale s Gradom Varaždinom, jedno od njih bio je razvoj avionskih usluga (Foto: ParKovi Varaždin)

Edukacija građana o gospodarenju otpadom

U Regionalnom tjedniku nakon promjene vlasništva mnogo tekstova ispisano je s ciljem edukacije građana o raznim tehnologijama obrade otpada, s posebnim naglaskom na – termičkoj obradi. Jedan od primjera je serijal stručnih tekstova iz 2009. godine s naslovima poput: “Termička obrada otpada je prihvatljivija od odlaganja”, “Energane – važan dio sustava gospodarenja otpadom u EU”, “Suvremene spalionice ne utječu na okoliš i zdravlje” i slično. Autorica tih članaka bila je **Helena Antić** iz tvrtke APO. To je upravo ona tvrtka koja je pola godine ranije izradila studiju u kojoj predlaže da baš T7 VIS bude nositelj mehaničko-biološke obrade baliranog otpada.

Direktor tvrtke APO **Damir Subašić** u Regionalnom tjedniku je još u siječnju 2008. godine objašnjavao koje su opcije za varaždinske bale.

– Tri su mogućnosti: prenijeti ga na trajno odlagalište, termički ga obraditi ili izvesti. (...) Skupo je bale premještati na novo privremeno odlagalište. (...) Možete otpad izvesti, ali to košta. Po toni barem 150 eura – dao je tada Subašić naslutiti da put vodi prema termičkoj obradi.

Preseljenje VIS-a i energana

T7 VIS je u priču s otpadom ušao istovremeno s planovima o preseljenju svojeg tvorničkog kompleksa – koji se nalazi u istočnom dijelu grada uz željezničku prugu – u poduzetničku zonu u Jalkovcu, na zapadnoj strani grada. Tvrtka **Ekotime**, članica T7 Grupe, u travnju 2008. godine Varaždinskoj županiji predstavila je idejni projekt cjelovitog rješenja gospodarenja otpadom u sklopu preseljenja tvornice VIS na novu lokaciju.

No Varaždinska županija i župan **Radimir Čačić** – nakon saznanja da je VIS od tvrtke **PUTO** kupio pogon za spaljivanje opasnog otpada – podiže inspekcijske službe. Ničega konkretnog od svega toga na kraju nije bilo, osim što je izbio rat između Čačića i Patafte.

Kamen i sjekira

Varaždinski poduzetnik koju godinu kasnije, po povratku iz pritvora u Remetincu, javnosti će reći da mu je Čačić u to vrijeme na nekom sastanku – prijetio.

– T7 VIS je svojom ponudom očito nekome pomrsio račune. Čačić mi je rekao da, ako neću biti njegov potčrko, neću više nikad moći raditi ni u kojoj djelatnosti u Varaždinskoj županiji, a ni šire. Rekao je i da je kršćanin za kojeg vrijedi teza “tko tebe kamenom, ti njega sjekirom” – ispričao je Patafta u lipnju 2012. na konferenciji za novinare.

Patafta je javno optužio Čačića da mu je prijetio (Foto: Goran Stimec)

Čačić nikad dosad nije želio komentirati to za što ga je Patafta optužio. Pitali smo ga ponovno. Nije negirao da je upotrijebio tu frazu s kamenom i sjekirom. Ali negira da je prijetio:

– Ma kakva prijetnja! Rekao sam mu neka se ne služi lažima i klevetama jer na to se mora odgovoriti. A ja nisam naročiti kršćanin i vjernik pa da, kad me netko lupa po jednom obrazu, ja okrenem drugi. Dakle, to znači da ćemo znati vratiti. To je sve.

Čačićovo rješenje za otpad

Osim toga, Čačić tvrdi da njegova studija za potrebe izgradnje **Centra za gospodarenje otpadom Varaždinske županije**, koju je radila danska tvrtka **Ramboll**, nema nikakve veze s balama.

– Ta studija se nije počela raditi prije nego što se Patafta uključio sa svojom “genijalnom” idejom. Ja sam mu tada rekao: “Slušajte, nemojte raditi nešto bez dogovora sa svima, najprije s Gradom, a Grad u dogovoru s državom, jer ta priča traži cjelovito rješenje” – priča Čačić.

Radimir Čačić tvrdi da je njegova ideja s otpadom bila tek reakcija na Pataftine planove (Izvor: Varaždinska županija)

Nakon što je “slučaj PUTO” uzrokovao javni rat između Županije i T7 Grupe, Čačić je na funkciji proveo tek još nešto manje od dva mjeseca. Nakon njegovog odlaska u lipnju 2008. nije bilo prepreke da Grad Varaždin krene u rješavanje bala na svoj način. Privremeni župan **Zvonimir Sabati** zaustavlja projekt županijskog centra za gospodarenje otpadom i on više nikad neće biti tema.

Patafta tražio podršku Vlade i Fonda

Patafta je pritom napravio upravo ono što je Čačić od njega zahtijevao, tražio je rješenje za svoju inicijativu unutar sustava. Štoviše, to je počeo raditi, prema sjećanju tadašnjeg gradonačelnika **Ivana Čehoka**, mjesecima prije tog sastanka sa Čačićem.

– Već 2007., kad su počeli gradski problemi s inspekcijom oko bala, Patafta je došao u Ministarstvo sa svojom idejom koja povezuje otpad i energiju. Kasnije se javio i nama i rekao da je već bio u Ministarstvu i u Fondu, kod Ružinskog i Mladinea (**Nikola Ružinski**, državni tajnik u Ministarstvu zaštite okoliša, i **Vinko Mladineo**, direktor Fonda za zaštitu okoliša, op.a.) i oni se slažu s tim da bi to bilo pametno napraviti. I pita nas: “Hoćete li vi to ili nećete?” Sjećam se da je meni, kao saborskom zastupniku, Ružinski govorio da imamo Pataftu koji ima rješenje – prisjeća se Čehok.

Grad i APO putuju Europom

Kaže da su prvo gledali mobilna MBO-rješenja u **Mađarskoj, Njemačkoj, Švicarskoj**. S gradskim službenicima bili su ljudi iz tvrtke APO. APO je, naime, od 2006. godine radio na Planu gospodarenja otpadom Grada Varaždina (koji je, spomenimo usput, Gradsko vijeće donijelo tek 2009.)

– Na jednom sastanku je bilo rečeno: “Ako već ovaj ide raditi energanu i ima volje napraviti pokretni MBO, razgovarajte s njima”. I onda APO nama radi studiju u kojoj veli to je dobro sve skupa povezati. I tako smo mi poglavari donijeli odluku – brzo premotava Čehok do prosinca 2008. godine.

Vinko Mladineo najavljuje rješenje

Dva mjeseca prije odluke Gradskog poglavarstva, u listopadu 2008., u Regionalnom tjedniku **Vinko Mladineo**, direktor **Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost**, najavljuje skoro rješenje:

– Vjerojatno će se problem bala rješavati mehaničko-biološkom obradom. Dio otpada može se pretvoriti u energiju, a preostali inertni dio odlagao bi se u u sklopu sanacije nekog odlagališta. To će najvjerojatnije biti Piškornica.

Fond daje 40 posto

Kad je naposljetku sve riješeno – potpisan ugovor između Varkoma i T7 VIS-a, da bi početkom 2009. i Grad Varaždin ušao u poslovni odnos – stvoreni su temelji da u travnju 2010. godine Fond donese odluku kojom se Gradu Varaždinu odobrava sufinanciranje troškova zbrinjavanja baliranog otpada u visini od 40 posto.

Ovaj trilateralan poslovni odnos bio je bitan jer Varkom ne bi mogao dobiti sufinanciranje, to pravo ima samo jedinica lokalne samouprave. Ovako je Grad došao u priliku uzeti novac od Fonda, dok bi si Varkom odbio PDV, a što pak Grad ne bi mogao učiniti kad bi sam bio nositelj posla.

Dakle, plan za varaždinske bale polako se privodi kraju, sada se samo čeka da T7 VIS izgradi pogon. To će se dogoditi tek koncem 2011. godine. No prije toga Varaždin će svjedočiti uhićenjima koja će prerasti u optužnice, a onda i u dugotrajna suđenja s (tek djelomičnim!) epilogom punih deset godina kasnije.

(nastavit će se..)

Serijal tekstova 'Varaždinski otpad – 20 godina ekološke, političke i pravosudne krize' napisan je uz potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama. Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.

Tagovi: BALE GORAN STIMEC PISKORNICA VARAZDIN